

Asia: VN/12900/2024

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Lausunnonantajan näkemykset sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Tehty esitys sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta ei tule oleellisesti helpottamaan osaaajapulaa. Koulutusjärjestelmän näkökulmasta esitys johtaisi pidentyneisiin ja epäselviin koulutuspolkuihin eikä edistäisi ammattitaitoisen ja tehtäviin soveltuvan työvoiman saatavuutta.

#### **Lausunnonantajan näkemykset voimaantulosta**

Sosionomi (AMK ja YAMK) kannalta tehty esitys on erityisen ongelmallinen, sillä heillä ei ole mahdollista sisällyttää sosiaalityön opintoja tutkintoonsa samalla tavoin kuin yliopisto-opiskelijoilla, koska opintoja ei ole tarjolla ammattikorkeakouluissa. Hallituksen esitys painottuukin enemmän yliopistokoulutuksen suorittaneiden henkilöiden työllistymismahdollisuuksien parantamiseen.

Tämä on myös ongelmallista siksi, että yliopistojen koulutusjärjestelmä ei tunnista sosiaalialan korkeakoulututkintoja, vaan yliopistoissa on yhteiskunta- ja sosiaalitieteiden alan tutkintoja. Nämä yliopistolliset tutkinnot sosiaalityötä lukuun ottamatta eivät kouluta opiskelijoita sosiaalialan asiakas- ja asiantuntijatyön tehtäviin, jolloin näiden muiden alojen opiskelijoilla opintojensa tai työkokemuksensa puolesta ei voi olla sellaista käytännön kokemusta tai ammattitaitoa, joka korvaisi sosiaalityössä tarvittavan sosiaalityön opinnoissa suoritettun käytännön harjoittelun ja siinä hankitun osaamisen ja kokemuksen.

#### **Onko lakiehdotuksen olennaisia vaikutuksia arvioitu riittävästi? Mitä muita olennaisia vaikutuksia lakiehdotuksella voidaan arvioida olevan?**

Ongelmalliseksi esityksen tekee lisäksi se, ettei siinä huomioida selkeästi sosionomi (YAMK)-tutkinnon omaavia, joilla on sosionomi (AMK) pätevyyden lisäksi vähintään kahden vuoden työkokemus sosiaalialalta, ja jotka ovat YAMK-tutkinnossaan lisänneet muun muassa vaativan asiakastyön sekä juridiikan asiantuntijuuttaan merkittävästi. Myös heillä tulisi esityksen mukaan olla yliopistolliset sosiaalityön perus- ja aineopinnot suoritettuina voidakseen toimia tilapäisenä sosiaalityöntekijänä.

Ammattihenkilölain uudistuksen kokonaisuutta tulisikin tarkastella laajemmin ottaen huomioon sosiaalialalla toimivat eri ammattiryhmät sekä koulutusalat ja erityisesti kiinnittää huomiota sosionomien (AMK ja YAMK) ja sosiaalityöntekijöiden roolituksiin ja tehtäväkuviin.

STM:n selvityksen (2024) sosiaalihuollon porrasteisuudesta mukaan tärkeää on uudistaa tehtävärakenteita asiakastyön porrasteisuutta vahvistavaksi ja luoda sosiaalityöntekijöille ja sosionomeille mahdollisuudet edetä työuralla vaativimpiin asiakastyön tehtäviin.

### **Muita yleisiä huomioita lakiehdotuksesta?**

Sosionomi AMK ja YAMK-tutkinnon suorittaneiden osaamista pitäisi uudistuksessa tunnustaa vahvemmin määritellen selkeät roolit, jotka vastaavat työelämän tarpeisiin. Selkeät roolitukset helpottavat myös sosiaalityöntekijöiden työtaakkaa ja olisivat todennäköisemmin vaikuttavampi toimintatapa osaajapularatkaisuun kuin kelpoisuusehtojen madaltaminen epäselvästi.

Tämäkin kaikki edellyttää sosiaalialan eri ammattiryhmien tehtävien ja osaamisen hyödyntämisen analysointia ja kuvaamista uudella tavalla osana laajempaa ammattihenkilöin uudistamista.

Esitys myös tuottaisi sosiaalialalle yhden uuden toimijaryhmän, eli tilapäisesti sosiaalityöntekijän tehtävässä toimivat henkilöt. Tämän seurauksena on nähtävissä, että nykyinen roolitus sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien välillä tulisi muuttumaan. Esitys ei myöskään ota selkeästi kantaa siihen millainen roolitus itse väliaikaisella sosiaalityöntekijällä olisi, koska laki kuitenkin rajoittaisi heidän toimimistaan itsenäisen sosiaalityöntekijän tehtävässä.

Saarikoski Vesa  
Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Kontula Hanna  
Jyväskylän ammattikorkeakoulu